

BOSZ

GUSTAW ZEMŁA

RZEŹBA / SCULPTURE

Gustaw Zemła w pracowni, Warszawa, 2020 / Gustaw Zemła in his studio, Warsaw, 2020

GUSTAW ZEMŁA

rzeźba / sculpture

BOSZ

Nazwisko Gustawa Zemły połączyło się w polskiej kulturze ostatniego półwiecza z formą pomnika i sztuką zamknięcia symbolicznych treści oraz wieloznacznych metafor w monumentalnych kształtach brązowych odlewów. Niełatwa transkrypcja skomplikowanych losów w dzieło rzeźbiarskie: ciemne skrzydła Pomnika Powstańców Śląskich w Katowicach, ulotna w swej przezroczystości kolumna historii, która łączy potężne i drapieżne orły w Pomniku Czynu Polaków w Szczecinie, czy wynurzająca się z kamiennego bruku postać w aranżacji Poległych Niepokonanych na warszawskiej Woli – są słowami w indywidulnym języku artysty, którym posługiwał się niezależnie od sytuacji w sztuce, polityce, niezależnie od zmian i trendów.

Kazimierz Gustaw Zemła urodził się w 1931 roku w Jasienicy Rosielnej na Podkarpaciu, leżącej wówczas w województwie lwowskim. Niedaleko stamtąd do Dukli, w XVIII wieku zagłębia mistrzów rzeźby. Stąd, patrząc na zdjęcia artysty z lat 80. i 90. XX wieku, „schowanego” w swej w pracowni wypełnionej po brzegi studiami, bozzettami i rysunkami, trudno nie przywołać wizji późnobarokowych mistrzów – Franciszka Olędzkiego czy Johanna Georga Pinsela. W latach 1952–1958 Zemła studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, a w 1958 roku pracował już jako pedagog, związany od tamtego czasu z warszawską uczelnią, której był prorektorem (1973–1976), dziekanem (1983–1986), a przede wszystkim profesorem, prowadzącym Pracownię Rzeźby. Tworzył projekty i nadzorował realizacje blisko trzydziestu pomników, w tym siedmiu przedstawiających papieża Jana Pawła II (m.in. na Wawelu i Górze św. Anny).

Z dzisiejszej perspektywy zarówno małe projekty rzeźb artysty, jak i monumentalne realizacje w przestrzeni wyróżniają się opanowaną do perfekcji, wystudiowaną fakturą, oddziałującą w równej mierze na treściowe przesłanie i symboliczne znaczenia, jak i na wrażliwość sensoryczną, wyobraźnię dotyku, ekspresję metalu, kamienia, betonu, drewna, piasku i gliny. Współdziałanie kreski (znakomite rysunki i projekty) oraz ekspresja materii są ciekawym przykładem zmian, jakie zachodziły w polskiej sztuce drugiej połowy XX wieku.

Wielokrotnie nagradzany i wyróżniany za swoje realizacje artysta prezentował studia, projekty oraz formy rzeźbiarskie na wielu krajowych i międzynarodowych wystawach.

In the past fifty years of Polish culture, the name of Gustaw Zemła has been associated with monuments and the ability to enclose symbolic content and ambiguous metaphors in gigantic shapes of cast bronze. The uneasy transcription of complex stories into a sculpture: the dark wings of the Silesian Insurgents' Monument in Katowice, the ephemeral transparent pillar of history combining the mighty, predatory eagles in the Monument to the Deed of Poles in Szczecin, or the figure emerging from the stone pavement in the Monument to the Fallen Unde-
feated in Wola, Warsaw – are words from the artist's own language, which he has used regardless of the situation in art and politics, regardless of changes and trends.

Kazimierz Gustaw Zemła was born in 1931 in Jasienica Rosielna in the Podkarpackie voivodeship, then belonging to the Lviv voivodeship. It was not far from Dukla, the 18th-century haven for maestros of sculpture. Hence, when we look at the 1980s and 1990s photographs of the artist, hidden in his workshop filled with studies, bozzetti and drawings, we can see a striking resemblance to the visions of late Baroque masters: Franciszek Olędzki and Johann Georg Pinsel. Between 1952–1958, Zemła studied at the Faculty of Sculpture at the Academy of Fine Arts in Warsaw. In 1958, he was already working as a teacher, and since then, he has been involved with the Warsaw Academy as the deputy rector (1973–1976) and dean (1983–1986), but most of all, the professor running the Sculpture Workshop. He has created designs and supervised the construction of almost thirty monuments, including seven likenesses of Pope John Paul II (e.g. on Wawel Hill and St. Anne Mountain).

From a modern perspective, the artist's small sculpture designs and monumental spatial pieces are characterised by perfect, studied texture, influencing both the message and the symbolic meanings, and the sensory capacity, the imagination of touch, the expressiveness of metal, stone, concrete, wood, sand, or clay. The collaboration of lines (exquisite drawings and designs) and the expression of matter are an interesting example of the changes that took place in Polish art in the second half of the 20th-century.

Presented with multiple awards and distinctions for his works, the artist has displayed his studies, designs and sculptures at a number of international and Polish exhibitions.

Uskrzydłone postaci III, 1966–1967, model rzeźbiarski, gips, gesso / Winged Figures III, 1966–1967, sculpture model, gypsum, gesso

Projekt pomnika Nike Warszawska, 1963–1964, gips metalizowany / Warsaw Nike Monument design, 1963–1964, metallised gypsum

Pomnik Powstańców Śląskich w Katowicach [współautor Wojciech Zabłocki], 1966–1967, brąz, wys. 10–13,5 m /
Silesian Insurgents' Monument in Katowice [co-author Wojciech Zabłocki], 1966–1967, bronze, height 10–13.5 m

Obrońcom Pokoju, 1974, brąz, 32 x 10 x 11 cm / *To the Defenders of Peace*, 1974, bronze, 32 x 10 x 11 cm

Głowa, w pracowni artysty, 2020 / Head, in the artist's studio, 2020

Autoportret w pracowni artysty, ok. 2003 / Self-portrait, in the artist's studio, ca. 2003

Święty Jan Paweł II [model pomnika], 2007, brąz, odlew, 54 × 32,5 × 33,50 cm / Saint John Paul II [monument model], 2007, cast bronze, 54 × 32,5 × 33,5 cm

Głowa Jana Pawła II, studium do pomnika, pracownia artysty, 2020 / Head of John Paul II, study for the monument, artist's studio, 2020

Nazwisko Gustawa Zemły (ur. 1931)

In the past fifty years of Polish
kojarzy się w polskiej kulturze

culture, the name of Gustaw Zemła
ostatniego półwiecza z formą

(born 1931) has been associated
pomnika i sztuką zamknięcia sym-

with monuments and the ability
bolicznych treści oraz wieloznacz-

to enclose symbolic content and
nych metafor w monumentalnych

ambiguous metaphors in gigantic
kształtach brązowych odlewów,

shapes of cast bronze, but his
ale jego dzieło rzeźbiarskie obej-

sculpture art includes almost all
muje niemal wszystkie formy:

forms: from small ceramic studies,
od małych ceramicznych studiów,

to experiments with materials, to huge
przez eksperymenty z materia,

projects generally known from
aż po gigantyczne realizacje

Polish cities.
powszechnie znane

z polskich miast.

